

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

*Наукова бібліотека*



# Олена Валеріївна МАТВІЄНКО

*Бібліографічний покажчик*

Київ

Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова

2021

УДК 37:378.6(092):012Матвієнко  
М 33

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради  
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова  
(протокол № 9 від 25 березня 2021 року)*

**Серія: “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова”**

**Наукові редактори:** *Л. Л. Макаренко*, доктор педагогічних наук;  
*Л. В. Савенкова*, кандидат педагогічних наук.  
**Упорядник:** *Н. І. Тарасова*.

**М 33** ОЛЕНА ВАЛЕРІЇВНА МАТВІЄНКО : біобібліографічний покажчик до 55-річчя від дня народження і 30-річчя роботи в університеті / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, упоряд. Н. І. Тарасова ; наук. ред. : Л. Л. Макаренко, Л. В. Савенкова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – 94 с. – Серія “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова”.

Біобібліографічний покажчик серії “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова” присвячений 50-річчю від дня народження і 30-річчю роботи в університеті доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогіки і методики початкового навчання, заступника декана Факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Олені Валеріївни Матвієнко.

Бібліографічний покажчик містить нарис життя і науково-педагогічної діяльності, основні дати життя та діяльності, науковий доробок вченої: покажчик основних друкованих праць за 1999–2020 роки (перелік монографій, підручників та посібників, наукових статей), абетковий покажчик наукових праць професора О. В. Матвієнко і світлини.

УДК 37:378.6(092):012Матвієнко

© Національний педагогічний університет  
імені М. П. Драгоманова, 2021.

© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021.



**ОЛЕНА ВАЛЕРІЇВНА  
МАТВІЄНКО**

*доктор педагогічних наук,  
професор, завідувач кафедри педагогіки і методики  
початкового навчання, заступниця декана  
з наукової роботи та міжнародних зв'язків  
факультету педагогіки та психології  
Національного педагогічного університету  
імені М. П. Драгоманова*





## **НАРИС ЖИТТЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

*Олена Валеріївна Матвієнко – доктор педагогічних наук, професор, заступниця декана Факультету педагогіки та психології з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. У 1991 році закінчила Київський державний педагогічний інститут імені О. М. Горького й відтоді працює на кафедрі педагогіки і методики початкового навчання. З 2020 року завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання.*

*Коло наукових інтересів: теорія та методика виховної роботи і професійної освіти, історія педагогіки, соціальна педагогіка.*

Навчання Олени Валеріївни в аспірантурі у 1995–1998 роках співпало з обранням однієї з провідних тем у подальших наукових дослідженнях – темі виховної роботи у початковій школі. Свою першу дисертацію під науковим керівництвом професора Бориса Степановича Кобзаря вона назвала: “Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності”. В дослідженнях і публікаціях цього періоду Олена Валеріївна теоретично довела основи впливу суспільного середовища на моральне формування особистості молодшого школяра, а також як нові соціально-педагогічні умови суттєво впливають на зміну соціально-педагогічних характеристик сучасних молодших



школярів. Відзначена й своєрідна роль вихователя в процесі виховання, наявність у нього адекватних моральних ідей, уміння перетворювати знання в моральні переконання, виробляти в учня особистісне ставлення до навколишньої дійсності, закріплювати моральний досвід поведінки. Особливістю виховного процесу у початковій школі, відзначено у працях дослідниці, є його коригування як основа нормалізації моральних відносин молодших школярів.

У висновках дисертаційного дослідження в монографії “Основи виховання моралі у молодших школярів” (1999 р.) О. В. Матвієнко відзначає: зміни, що відбуваються в суспільстві, активно впливають на моральне виховання молодших школярів, викликають множинні гострі суперечності і конфлікти. У загальному ланцюгу виховання молодших школярів утворився критичний вакуум, що погрожує серйозними наслідками, велика кількість молодших школярів випадає з цілеспрямованого виховного процесу і в позашкільний час залишається сам на сам з негативними факторами середовища. Педагогічний колектив може ефективно вирішувати свої виховні завдання лише на основі вивчення і врахування всього комплексу впливів макро- та мікросередовища в системі виховної роботи і нейтралізації їх негативних впливів. Сприятливими педагогічними умовами є поєднання у виховних середовищах (школа, сім’я, позашкільні заклади) ставлення, навчання та виховання, особистісно спрямованого на учня, активної його позиції, а також позитивного впливу суспільного середовища.

В результатах дослідження автором підтверджується, що рівень моральної вихованості молодших школярів зростатиме, якщо функціонування відкритої соціально-



педагогічної системи матиме безперервний характер. Цьому сприяють такі виховні дії, як прийняття моральних норм (зміщення акцентів із "хочу" на "треба", диференціація моральної інформації відповідно до сприйняття молодших школярів, створення сталих стосунків у провідному виді діяльності) і створення педагогічних умов (поєднання інтелектуального та поведінкового підходів; синергія навчальних і виховних впливів; вибір потрібної форми поведінки), які сприяють досягненню позитивного результату. Разом з тим, відзначається своєрідна й значна роль вихователя в цьому процесі, наявність у нього адекватних моральних ідей, уміння перетворювати знання в моральні переконання, виробляти в учня особистісне ставлення до навколишньої дійсності, закріплювати моральний досвід поведінки.

О. В. Матвієнко досліджує різні аспекти морального виховання учнів у початковій школі в статтях і навчальних посібниках: *"Основи морального виховання особистості молодшого школяра: науково-методичний посібник (1999), "Методика вивчення готовності дитини до шкільного навчання" (1999), "Моральне виховання особистості як соціально-педагогічна проблема" (2002), "Взаємовідносини між дитиною і оточуючим середовищем як соціально-педагогічна проблема" (2002), "Виховання школярів: Педагогічні задачі та завдання": посібник (2004), "Виховання молодших школярів : теорія і технологія" : навчальний посібник (2004), "Від діагностики - до прогнозу: критерії визначення рівня вихованості учнів" (2006), "Модернізація виховних концепцій закономірності та суперечності" (2007), "Продуктивне управління виховною діяльністю в сучасній школі" (2011), "Шляхи та умови формування гуманістичних цінностей у дітей молодшого шкільного віку" (2014), "Multicultural upbringing of primary schoolchild dreninthe conditions of ukrain e'seuro integration=полікультурне виховання дітей молодшого шкільного*



*віку в умовах євроінтеграції України" (2017), "Шляхи реалізації принципів індивідуалізації та диференціації в навчальному процесі початкової школи" (2017) та ін.*

Результати дослідження підтверджують, що вкрай необхідним на сучасному етапі є ознайомлення вчителів з проблемою впливу суспільного середовища в умовах соціальних змін на морально-психологічний клімат навчального середовища.

Психологічні аспекти навчально-виховної роботи розглянуті в роботах: *"Деякі аспекти психолого-педагогічної характеристики впливу педагогів на особистість школяра" (2002), "Психолого-педагогічні основи адаптації дітей молодшого шкільного віку до шкільного навчання" (2017) та ін.*

Основні дисципліни, які в університеті викладає Олена Валеріївна це: *"Теорія та методика виховання", "Теорія і практика виховання учнів початкової школи", "Підготовка вчителів до роботи з батьками", "Актуальні проблеми початкової освіти"*.

У 2003–2005 роках Олена Валеріївна – начальник виховного відділу університету, а з 2005 року – навчання в докторантурі.

Тема докторської дисертації *"Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня"* – яка була захищена у червні 2010 року.

В дослідженні О. В. Матвієнко науково обґрунтовано навчально-методичну систему підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня; визначено та аргументовано компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів до педагогічної взаємодії;

– уточнено трактування таких понять дослідження, як *"взаємодія", "педагогічна взаємодія", "навчально-виховне*





середовище школи першого ступеня", "педагогічна взаємодія у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня". Подальшого розвитку Оленою Валеріївною дістала методика професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до педагогічної взаємодії, доповнено зміст їх підготовки до здійснення педагогічної взаємодії; визначено організаційно-педагогічні умови, що сприяють підвищенню якості готовності майбутніх учителів до педагогічної взаємодії. Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що обґрунтовано й охарактеризовано методологічні основи побудови навчально-виховного процесу у вищому педагогічному навчальному закладі, які забезпечують його спрямованість на підготовку студентів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи (системний, особистісно-орієнтований, діяльнісно орієнтований). Систематизовано основні поліфункціональні можливості педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня і визначено специфіку навчання майбутніх учителів на різних етапах (мотиваційно-пізнавальний, операційно-технологічний, рефлексивний, ціннісно-коригувальний) підготовки до педагогічної взаємодії. Охарактеризовано особливості застосування змісту професійної підготовки майбутніх вчителів до педагогічної взаємодії (гносеологічно-аксіологічна підготовка, операційно-технологічна діяльність, оцінно-рефлексивні процедури, розвиток професійно-смыслового потенціалу майбутнього вчителя).

Практичне значення отриманих результатів – розроблено модель підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня, яка має три блоки: цільовий, процесуальний і результативний. Взаємодія цих блоків у



загальному навчально-виховному процесі педагогічного вищого навчального закладу забезпечить постійний, цілеспрямований і послідовний вплив на формування готовності студентів до педагогічної взаємодії.

Цінним результатом досліджень науковця є монографія "Підготовка майбутніх учителів до педагогічної взаємодії" [Київ : НПУ, 2009. 384 с.], де розроблено науково обґрунтовані рекомендації для викладачів та студентів педагогічних вищих навчальних закладів, а також підкріплено підготовкою навчально-методичних посібників: *"Виховання молодших школярів: теорія і технологія"*, *"Виховання школярів: педагогічні задачі та завдання"*, *"Метод конкретних педагогічних ситуацій"*, *"Практикум з курсу "Теорія виховання" та низку методичних посібників, словників, зошитів з контролю знань, зокрема "Організація педагогічної практики з виховної роботи у початковій школі"*, *"Термінологічний посібник з курсу "Теорія виховання"*, *Робочий зошит з контролю знань з курсу "Теорія виховання"*; розроблено і впроваджено методичні рекомендації щодо підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії; розроблено програми та змісту спецкурсу *"Практикум із особистісного та професійного саморозвитку майбутнього вихователя"*, спецкурсу для магістрів *"Методика викладання курсу "Педагогіка"*.

На думку Олени Валеріївни, вірогідність результатів дослідження забезпечується: науковим, методологічно обґрунтованим підходом до вивчення досліджуваної проблеми; реалізацією комплексу взаємопов'язаних теоретичних і емпіричних методів дослідження, адекватних його об'єкту і предмету, меті і завданням; об'єктивністю критеріїв та показників дослідження; репрезентативністю вибірки; кількісним і якісним аналізом експериментальних даних і реальними позитивними результатами в підготовці майбутніх учителів до педагогічної взаємодії.



Основні положення та висновки дисертаційного дослідження доповідалися й обговорювалися на наукових конференціях: *“Викладач і студент у системі вищої освіти: проблеми діалогу, співпраці, взаємодії”* (м. Львів, 2003), *“Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти”* (м. Київ, 2004), *“60-річчя визволення України від фашистських загарбників: внесок 13 українського народу в перемогу над фашизмом у роки Другої світової війни”* (м. Київ, 2004), *“Духовне виховання майбутніх учителів початкових класів у контексті реформування системи України щодо Болонського процесу”* (м. Дрогобич, 2006), *“Особистісно зорієнтовані педагогічні технології у початковій освіті”* (м. Тернопіль, 2006), *“Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору: моніторинг якості освіти”* (м. Київ, 2007–2008), *“Модернізація педагогічної освіти як основа інтенсифікації професійної та світоглядно-методичної підготовки вчителя початкових класів”* (м. Дрогобич, 2009). Всеукраїнських: *“Проблеми вищої педагогічної освіти у світлі рішень II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти”* (м. Київ, 2001), *“Професіоналізм учителя початкових класів”* (м. Ялта, 2002), *“Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи”* (м. Глухів, 2005), *“Реалізація компетентнісного підходу в педагогічній освіті як однієї з вимог входження в європейський освітній простір”* (м. Глухів, 2006), *“Магістратура на сучасному етапі розвитку освіти в Україні”* (м. Київ, 2006), *“Викладач і студент: проблеми ефективної співпраці”* (м. Черкаси, 2006), *“Формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи в контексті моніторингу якості освіти”* (м. Переяслав-Хмельницький, 2006), *“Реалізація нових технологій навчання, виховання та розвитку молодших школярів у творчому досвіді учителів початкових класів”* (м. Глухів, 2007), *“Сучасний стан та тенденції розвитку початкової освіти в Україні”* (м. Слов'янськ, 2009), *“Управління процесом кадрового забезпечення*



*інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України” (м. Київ, 2009).*

Професор О. В. Матвієнко постійно працюю над вдосконаленням навчально-методичного забезпечення підготовки вчителя початкових класів. Аактуальність наукових досліджень професора О. В. Матвієнко зумовлена потребами суспільства в підготовці вчителя початкової школи нової формації, який відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” володіє навичками XXI століття. До того ж у Законах України “Про освіту”, “Про вищу освіту” нормативно закріплені стратегічні орієнтири всіх ланок сучасної освіти, пов’язані з її компетентнісними вимірами.

Ця обставина зумовлює необхідність оновлення змісту професійної підготовки майбутнього вчителя. Реформування школи, оновлення змісту і структури сучасної освіти посилюють вимоги до професійної компетенції вчителів. Невід’ємною складовою професійної діяльності професора Матвієнко О.В. є науково-дослідна робота, що здійснюється у відповідності з науковим напрямом “Зміст, форми, методи фахової підготовки вчителя для нової української школи”.

За науковим керівництвом професора Матвієнко О.В. захистили дисертації:

1. **Ткаченко Наталія Миколаївна (2011) “Підготовка майбутніх учителів початкових класів до проектування позаурочної виховної діяльності” за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.** У дисертації здійснено структурно-функціональний аналіз педагогічного проектування, визначено алгоритм здійснення дій й операцій в межах даного виду діяльності. Розроблено й обґрунтовано модель підготовки майбутніх учителів початкових класів до проектування позаурочної виховної



діяльності. Охарактеризовано педагогічні умови її реалізації. Обґрунтовано особливості засобів, методів, форм підготовки студентів і розроблено навчально-методичний комплекс, що сприяє підготовці майбутніх вчителів початкових класів до проектування позаурочної виховної діяльності.

2. **Коваль Тетяна Василівна (2015) "Формування готовності майбутніх учителів школи першого ступеня до роботи з батьками з поліетнічному середовищі" за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.** Дослідження присвячено проблемі формування готовності майбутніх учителів школи першого ступеня до роботи з батьками в поліетнічному середовищі. Проаналізовано стан дослідження обраної проблеми в педагогічній теорії і практиці вищої школи; вивчено сучасний стан сформованості та підтверджено актуальність і доцільність досліджуваної проблеми; визначено та обґрунтовано компоненти (когнітивний, емоційно-мотиваційний, процесуально-діяльнісний, оцінювально-коригувальний), критерії та рівні готовності майбутніх учителів школи першого ступеня до роботи з батьками в поліетнічному середовищі (високий, середній, низький); розроблено та експериментально перевірено структурно-функціональну модель, педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів школи першого ступеня до роботи з батьками в поліетнічному середовищі та експериментально перевірено її ефективність; розроблено, апробовано й опубліковані методичні рекомендації до спецкурсу для студентів спеціальності 6.010102 Початкова освіта.

3. **Затворнюк Оксана Миколаївна (2016) "Формування у майбутніх психологів готовності до професійного самовдосконалення" за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.**



Дослідження присвячено проблемі формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення. Проаналізовано стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення. З'ясовано сутність феномена готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення, проаналізовано його структуру. Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення (формування мотивації до професійного самовдосконалення на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; розширення змісту навчального курикулуму через інтеграцію акмеологічного та компетентісного підходів у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу; включення студентів-психологів в професію через набуття досвіду професійно самовдосконалення у позааудиторній роботі у процесі навчально-виробничої практики). Спроектовано модель формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення, що складається з теоретичного, процесуального та результативного блоків. Визначено критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.

4. Григоренко Вікторія Євгеніївна (2017) **"Формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва на заняттях з образотворчого мистецтва"** за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (образотворче мистецтво). Дослідження присвячено проблемі формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва на заняттях з образотворчого мистецтва. Проаналізовано стан



розробленості проблеми формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва на заняттях з образотворчого мистецтва. Розкрито й обґрунтовано особливості сприймання і розуміння декоративно-ужиткового мистецтва дітьми старшого дошкільного віку. Обґрунтовано та визначено критерії і показники сформованості естетичного ставлення до декоративно-ужиткового мистецтва дітей старшого дошкільного віку: художньо-пізнавальний, емоційно-оцінний, діяльнісно-творчий. Подано змістові характеристики рівнів сформованості естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва: високого (ціннісно-естетичного), достатнього (гедоністичного), середнього (компенсаторного) та низького (утилітарного). Розроблено організаційно-методичну модель формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва на заняттях з образотворчого мистецтва. Модель розроблена з урахуванням теоретико-методологічних положень щодо особливостей формування естетичного ставлення у дітей старшого дошкільного віку та результатів даних пілотажного експерименту; ґрунтується на особистісно-орієнтованому, діяльнісному, практико-орієнтованому підходах; принципах системності, суб'єктності, інтерактивності; складається із комплексу взаємопов'язаних структурних елементів, а саме: цілемотиваційного, змістовного, операційно-діяльнісного; спрямована на формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва на заняттях з образотворчого мистецтва. У процесі дослідно-експериментальної роботи впроваджено у практику навчально-виховного процесу дошкільних закладів ефективні методики формування естетичного ставлення до




декоративно-ужиткового мистецтва у дітей старшого дошкільного віку на заняттях з образотворчого мистецтва.

5. **Дідур Наталія Анатоліївна (2019) "Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі фахової підготовки за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**. У дисертаційній роботі висвітлено окремі аспекти проблеми формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі фахової підготовки: виявлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови, що мають вплив на формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі фахової підготовки (поступове доповнення навчальних планів окремими темами та навчальними дисциплінами (варіативна складова) циклу професійної та практичної підготовки студентів; упровадження інтерактивних методів навчання з урахуванням контексту професійної діяльності вчителя початкової школи; освітнє середовище (традиції, норми, правила поведінки, соціальна ситуація); забезпечення мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до виявлення і прояву соціокультурної компетентності у процесі фахової підготовки та модель її реалізації, що містить такі складники: мета, завдання, підходи, принципи, форми, методи, стадії формування, критерії, показники, рівні сформованості соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Визначено, що структуру соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи становлять когнітивний, аксіологічний комунікативний та прогностичний компоненти. Сформованість соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи визначається високим, середнім та низьким рівнями за певними показниками. У процесі експериментального



---



дослідження доведено ефективність створеної організаційно-педагогічної моделі формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі фахової підготовки.

6. Калугіна Тетяна Володимирівна (2019) "Педагогічні умови професійного саморозвитку викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу" за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. У дисертації здійснено цілісний науковий аналіз проблеми професійного саморозвитку викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу. Доведено, що особистісний і професійний саморозвиток викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледж необхідно розглядати у тісному взаємозв'язку, оскільки професійний розвиток є продовженням загального розвитку людини.

Обґрунтовано педагогічні умови професійного саморозвитку викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу, найважливішими з яких є: розвиток мотиваційно-ціннісних орієнтацій викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу до самоосвіти та самовдосконалення; розробка і використання комплексу тренінгових занять для викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу на основі аксіологічного підходу; активізація навчально-пізнавальної діяльності викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу засобами ІКТ; організація різних форм самоосвіти і самовиховання викладачів іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу шляхом виконання комплексу нестандартних професійних завдань.

Виокремлено компоненти (мотиваційно-ціннісний, організаційно-технологічний, практично-діяльнісний,



рефлексивно-комунікативний) та критерії професійного саморозвитку викладача іноземної мови: аксіологічно-мотиваційний, організаційно-процесуального, операційно-діяльнісний та особистісно-рефлексивний.

Розроблена структурно-функціональна модель процесу професійного саморозвитку викладачів іноземної мови у закладах вищої освіти.

**7. Маягіна Наталія Василівна (2019) “Формування готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів харчової галузі у коледжах” за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.** У дисертації виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів харчової галузі у коледжах, до яких віднесено: формування у майбутніх техніків-технологів харчової галузі мотивації до професійної самореалізації на засадах суб’єкт-суб’єктної взаємодії; розширення змісту навчального курикулуму через інтеграцію акмеологічного та компетентнісного підходів в освітньому процесі коледжу; включення майбутніх техніків-технологів харчової галузі в професію через набуття досвіду професійної самореалізації у позааудиторній роботі та під час навчально-виробничої практики.

Виокремлено основні структурні компоненти готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів харчової галузі. Визначено компоненти, критерії та схарактеризовані рівні готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів харчової галузі у коледжах. Спроековано модель формування готовності майбутніх техніків-технологів харчової галузі до професійної самореалізації.



8. Баранова Юлія Валеріївна (2019) "Формування у майбутніх вчителів іноземних мов готовності до науково-дослідної роботи" за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. У дисертації визначено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування у майбутніх вчителів іноземних мов готовності до науково-дослідної роботи (удосконалення змісту фахової підготовки майбутніх учителів іноземних мов; організація навчання через дослідження; включення майбутніх учителів іноземних мов в професію через набуття досвіду науково-дослідної роботи у позааудиторній роботі та під час навчально-виробничої практики; застосування хмарних технологій у процесі фахової підготовки майбутніх учителів іноземних мов).

Розроблено модель формування у майбутніх учителів іноземних мов готовності до науково-дослідної роботи, яка включає теоретичний, процесуальний та результативний блоки; наукові підходи (діяльнісний, компетентнісний, системний, особистісно зорієнтований, культурологічний, синергетичний, суб'єктний, акмеологічний) та принципи підготовки; взаємопов'язані етапи (діагностико-мотиваційний, процесуально-діяльнісний, рефлексивно-корекційний), технології (особистісно зорієнтована інтерактивна, проблемно-пошукова, інноваційна), змістове наповнення (технічне середовище, програмне середовище, предметне середовище, методичне середовище, методи, форми, засоби, критерії (мотиваційний, когнітивно-дослідницький, креативно-діяльнісний), показники та рівні (репродуктивний (низький), конструктивний (середній), рефлексивно-творчий (високий)) формування у майбутніх учителів іноземних мов готовності до науково-дослідної роботи.



9. Тутової Тетяна Броніславівна (2021) Підготовка майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Дослідження присвячено проблемі підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів. Проаналізовано стан розробленості проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів. З'ясовано сутність феномена гетерогенності в освітній площині, визначено поняття "гетерогенна група учнів" та "педагогічна взаємодія з гетерогенними групами учнів".

Проаналізовано сучасний стан готовності майбутніх вчителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів та обґрунтовано її багатокомпонентну структуру (аксіологічний, когнітивний, комунікативний, прогностичний компоненти); критерії (мотиваційно-ціннісний, інформаційно-когнітивний, особистісно-комунікативний та рефлексивно діяльнісний), показники та рівні сформованості (низький, середній, високий).

Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів (що складається з *теоретичного, організаційного, результативного* модулів) та педагогічні умови (формування у майбутніх вчителів початкової школи ціннісного та толерантного ставлення до гетерогенних груп учнів як основи педагогічної комунікації в професійній діяльності шляхом інтеграції теоретичної, практичної та науково-дослідної підготовки майбутніх учителів початкової школи; змістове наповнення професійно зорієнтованих дисциплін та збагачення контенту



підготовки майбутніх вчителів початкової школи через уведення спецкурсу "Педагогіка багатоманіття" в освітній процес ЗВО із урахуванням специфіки взаємодії з гетерогенними групами учнів початкової школи та інтерактивних методів; формування у майбутніх учителів початкової школи дизайну мислення в гетерогенній освітній площині).

Під керівництвом професора О. В. Матвієнко здійснюють наукові дослідження 5 аспірантів:

1. Цихмейструк Оксана Миколаївна Тема дисертаційного дослідження: "Формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи в процесі фахової підготовки".

2. Губарева Дар'я Вячеславівна Тема дисертаційного дослідження: "Формування основ соціальної компетентності учнів молодшого шкільного віку засобами проектної діяльності".

3. Василенко Катерина Сергіївна *Тема дисертаційного дослідження: "Формування дослідницької компетентності майбутніх психологів"*.

4. Каліманова Ольга Олександрівна Тема дисертаційного дослідження: "Формування національно – культурної ідентичності учня на уроках української мови та літератури".

5. Силенко Надія Іванівна Тема дисертаційного дослідження: "Формування національно – культурної ідентичності молодших школярів у позаурочній діяльності".

Професор О. В. Матвієнко є членом спеціалізованих Вчених рад Київського університету імені Бориса Грінченка та Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, членом редакційної колегії наукового журналу "Гілея", "Педагогічна освіта: теорія і практика",



“Освітньо-науковий простір”, науково-методичного журналу “Початкова школа і сучасність”.

Бере активну участь у багатьох навчальних програмах (курси, тренінги, навчально-практичні семінари) з актуальних проблем початкової освіти. Сфера наукових інтересів стосується професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії. Олена Валеріївна є автором багатьох наукових публікацій. Серед них монографії, навчальні посібники з грифом МОН України, навчально-методичні посібники та десятки статей у фахових наукових виданнях.

Професор О. В. Матвієнко розробляла нову редакцію галузевого державного стандарту на засадах компетентного підходу освітньо-кваліфікаційних рівнів “спеціаліст”, “магістр”; брала участь у розробленні освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів початкової освіти та навчальних планів за якими працюють ЗВО України; була членом робочої групи з розроблення програми зовнішнього оцінювання професійних компетентностей вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти; керівник держбюджетної наукової теми “Психолого-педагогічні основи формування національно-культурної ідентичності дітей та студентської молоді України в умовах політичних, соціально-економічних, інформаційних викликів ХХІ століття” (наказ МОН України від 10.04.2020 р.).

Професор О. В. Матвієнко нагороджена медаллю Г. С. Костюка за наукові досягнення, медаллю Орлика та неодноразова була відзначена подякою ректора НПУ імені М. П. Драгоманова за вагомий особистий внесок у розвиток університету і досягнення високих показників у професійній діяльності

---



## ЯК НАРОДЖУЄТЬСЯ УСПІХ

[інтерв'ю Марії Чабайовської з Оленою Валеріївною Матвієнко]

*У День Незалежності України відзначає свій золотий ювілей професор Олена Валеріївна Матвієнко, доктор педагогічних наук, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені Михайла Петровича Драгоманова.*



*Олена Валеріївна – визнаний фахівець у галузі педагогіки та психології, професійної освіти, національного виховання; талановитий організатор освітнього процесу. За наукові здобутки, вагомий особистий внесок у розвиток університету нагороджена медаллю Г. С. Костюка, медаллю М. П. Драгоманова, грамотами і подяками ректорату університету, Міністерства освіти і науки України. Ми зустрілися з ювіляркою, щоб довідатися про її науково-педагогічну діяльність, а також бачення розвитку освіти, без якої неможлива розбудова української держави.*

**– Олено Валеріївно, у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова Ви пройшли шлях від студентки до доктора педагогічних наук, професора. Розкажіть, будь ласка, про це детальніше.**

*– Навчалася в Київському державному інституті імені О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет М. П. Драгоманова) за спеціальністю "Педагогіка*



і методика початкового навчання” з 1987 по 1991 роки (присвоєно кваліфікацію “Учитель початкових класів”). У 1991 р. почала працювати на кафедрі педагогіки і методики початкового навчання. З 1995 по 1998 роки – аспірантка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Кандидат педагогічних наук з 1999 р. Захистила дисертацію на тему “Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності”. Вчене звання доцента кафедри педагогіки і методики початкового навчання присвоєно в 2004 році. Доктор педагогічних наук з 2010 року. Дисертацію на тему: “Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально виховному середовищі школи першого ступеня” захистила в спеціалізованій вченій раді Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. Наукове керівництво докторською дисертацією здійснював дійсний член НАПН України доктор педагогічних наук, професор В. І. Бондар.

Вчене звання професора кафедри педагогіки та методики початкового навчання присвоєно у 2013 році. Основні етапи моєї педагогічної та науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти: асистент кафедри педагогіки і методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова; старший викладач кафедри педагогіки і методики початкового навчання; доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання; начальник виховного відділу, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання; заступник декана з наукової роботи та





міжнародних зв'язків факультету педагогіки і психології. Стаж педагогічної роботи в закладах вищої освіти – 29 років.

– Єдність навчання та наукової діяльності – одне з пріоритетних завдань університету. Близько десяти років тому Вас призначили на посаду заступника декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету педагогіки і психології на конкурсній основі. Нині, вважають колеги, маєте незаперечний і вагомий досвід, тож просимо поділитися ним із нашими читачами.

– Науково-дослідна робота викладачів університету і факультету зосереджується на проблемах розвитку держави та суспільства, культури й освіти, методики викладання навчальних дисциплін, формування особистості; зокрема, на факультеті ця робота здійснюється через всеукраїнські та міжнародні наукові проекти, серед них:

- міжнародний проект “Розвиток культури демократії в педагогічній освіті в Україні, Норвегії та Палестині” (CREALT2017/10037);

- міжнародний дослідницький проект “Навчання через гру в школі”: Австралійська рада наукових досліджень в галузі освіти (ACER);

- у межах глобального плану дій ВООЗ на 2013–2020 роки щодо профілактики неінфекційних захворювань здійснюємо програму “Посилення впливу освітнього сектора на формування здоров'я. Як народжується успіх. *“Успіх – це не стільки те, що ми маємо, скільки те, ким ми стаємо в результаті”*. (Джім Рон)

- спільно з ЮНІСЕФ та Дитячим фондом “Здоров'я через освіту” курс йВчимося жити разом” інтегровано в предмет “Основи здоров'я” для учнів 1-9 класів;



- упроваджена програма підготовки педагогічних працівників “Основи формування соціальної і здоров’язбережувальної компетентності учнів (очно-дистанційна форма навчання)”, яку рекомендовано використовувати в усіх закладах післядипломної педагогічної освіти України;

- швейцарсько-український проєкт “Розвиток громадських компетентностей в Україні – DOCCU”, завдяки якому організували і провели цикл семінарів-тренінгів для представників закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку за галуззю знань “Освіта” спеціальності “Початкова освіта”. Головна мета проєкту – підтримка сталого розвитку громадянського суспільства завдяки поширенню знань про освіту в Україні;

- участь у пілотному проєкті “Розвиток громадянських та соціальних компетентностей у системі підготовки вчителів в Україні”, що здійснюється у партнерстві з Європейським центром ім. Вергеланда (Норвегія), Київським університетом імені Бориса Грінченка, Міністерством освіти і науки України та Радою Європи. Проєкт спрямовано на модернізацію змісту й методики викладання дисциплін для студентів, які навчаються за спеціальністю “Початкова освіта” у закладах вищої освіти педагогічного спрямування відповідно до положень Закону України “Про освіту”, концепції Нової української школи;

- “Розвиток громадянської свідомості майбутніх учителів початкової школи в процесі професійного самовдосконалення” (навчально-методичний і науково-інформаційний центр; відділ преси, освіти та культури посольства США в Україні);



- “Психолого-педагогічний супровід формування соціально успішної особистості учня початкової школи” (наказ МОН України № 887 від 08.08.2018 р.);
- Створення когнітивного онтологічного середовища “Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю”;
- “Психолого-педагогічні основи формування національно-культурної ідентичності дітей та студентської молоді України в умовах політичних, соціально-економічних, інформаційних викликів ХХІ століття” (наказ МОН України від 10.04.2020 р.);
- експериментальна робота на тему “Оновлення змісту, форм і методів практичної підготовки студентів”, що здійснюється разом із Українським НМЦ практичної психології та соціальної роботи НАПН України.

Невід’ємна складова діяльності кафедр факультету – науково-дослідна робота за “Змістом, формами, методами фахової підготовки вчителя для Нової української школи”. У межах цієї наукової проблеми визначаються теми індивідуальних наукових досліджень викладачів, які плануються відповідно до фахової спеціалізації та їхніх наукових інтересів і відображаються в індивідуальних планах роботи. Дослідження викладачів кафедр факультету зосереджені на актуальних проблемах педагогічної освіти.

**– У добу становлення й утвердження України як незалежної держави важлива також і Ваша міжнародно/освітня й наукова діяльність. Чи не так?**

– Я – організаторка й учасник міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій та форумів за участі вчених Польщі, Угорщини, Румунії, Білорусії, Австралії, Норвегії та ін. Лише цьогоріч на факультеті проведено конференції, “круглі столи”, науково-методичні семінари,



вебінари: VII Всеукраїнська науково-практична конференція “Науковий простір студента: пошуки і знахідки”; форум сімейної психології; міжнародна науково практична інтернет-конференція “Актуальні проблеми психології розвитку особистості”; вебінар “Критичне мислення викладачів вищої школи: реалії, виклики, стратегії розвитку”; вебінар “Академічна культура дослідника”; “круглий стіл” “Ранній вік: особливості розвитку дитини”; майстерклас “Професійне та емоційне вигорання: як зберегти психоемоційне здоров’я педагогічного працівника”; брейнстормінг з магістрантами “Академічна культура дослідника – майбутнього педагога”; науково-методичний семінар “Професіоналізм педагога – науково-методичний аспект”; науково-методичний семінар “Розвиток комунікативних здібностей педагогів – профілактика та врегулювання конфліктів”; науково-методичний семінар “Педагогічний супровід ігрової діяльності дітей дошкільного віку”; науково-методичний семінар “Комунікативна культура як особистісний компонент професійної діяльності”.

**– Які стратегічні напрями наукової роботи та міжнародних зв’язків Ви вважаєте пріоритетними?**

– Візія нашого факультету – академічне лідерство, якість і конкурентоспроможність освітніх та наукових послуг, відкритість, інноваційність. Створення умов для академічної мобільності студентів та викладачів університету. Забезпечення нової якості наукових досліджень. Розроблення та впровадження у процесі фахової підготовки майбутніх педагогів концепції стійкої освіти, зокрема, інформаційно-педагогічних технологій, формування громадянської позиції сучасного вчителя тощо.



**– Маєте понад 200 наукових праць, що містять теоретико-методичні розробки в галузі освіти і виховання, педагогіки та психології.**

– Коло моїх наукових інтересів – теорія та методика виховної роботи і професійної освіти, соціальна педагогіка та історія педагогіки. Маю 5 монографій, 4 навчальних посібника з грифом МОН України (2 – одноосібних, 2 – у співавторстві), 17 навчально методичних посібників, 6 статей у наукометричних виданнях. Найвагомішими працями вважаю монографії: “Підготовка майбутніх учителів до педагогічної взаємодії”, “Основи виховання моралі у молодших школярів”; навчальні посібники “Метод конкретних педагогічних ситуацій”, “Виховання молодших школярів: теорія і технологія”, “Актуальні проблеми навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку”, “Основи морального виховання молодшого школяра”, “Практикум з курсу “Теорія виховання””, “Гуманізація процесу навчання в школі”, “Виховання школярів: педагогічні задачі та завдання”, “Актуальні проблеми навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку”, “Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності”, “Педагогіка багатоманітності”.

**– Відомо, що наукову роботу Ви успішно поєднуєте з педагогічною. Тож цікаво дізнатися, які навчальні дисципліни викладаєте студентам?**

– З огляду на це, наведу слова ректора університету академіка В. П. Андрущенка: “Освіта відроджує духовність як цілісний феномен. Поряд з єдністю віри, надії та любові вона формує гармонію розуму, почуття та волю особистості,



забезпечує діалектичний взаємозв'язок істини, добра і краси". Саме такі ідеї намагаюся впроваджувати, викладаючи навчальні курси: "Теорія і методика виховання", "Актуальні проблеми початкової освіти", "Психолого-педагогічні основи корекційної педагогіки", "Корекційна педагогіка", "Методика викладання педагогіки".

Працюю над удосконаленням навчально-методичного забезпечення підготовки вчителя початкових класів. Розробляла нову редакцію галузевого державного стандарту на засадах компетентнісного підходу освітньо-кваліфікаційних рівнів "спеціаліст", "магістр". Брала участь у написанні освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів початкової освіти та навчальних планів, за якими працюють ЗВО України.

Автор і співавтор навчальних програм для ЗВО з дисциплін "Теорія і методика виховання", "Актуальні проблеми початкової освіти", "Психолого-педагогічні основи корекційної педагогіки", "Корекційна педагогіка", "Методика викладання педагогіки".

– В одному з провідних вишів України, яким вважається НПУ імені М. П. Драгоманова, упродовж багатьох років сформувалися наукові школи академіка В. І. Бондаря, професора Ю. О. Приходько, професора О. Л. Шевнюк, професора С. В. Страшка, професора М. М. Марусинець, професора Г. Г. Цветкової. Ви також маєте свою наукову школу.

– У ній підготовлено і захищено 9 кандидатських дисертацій з проблем теорії та методики професійної освіти. Тільки цього року кандидатами педагогічних наук стали четверо моїх аспірантів. Зараз під моїм керівництвом проводять наукові дослідження п'ятеро молодих науковців.



– Нині Україна переживає складний і водночас – благодатний час національно)духовного відродження, складовою частиною якого стало виховання людини майбутнього. Нещодавно як рецензент Ви підтримали проєкт “Я люблю Україну” – програму та комплект посібників курсу українознавства для 1–4 класів НУШ (науковий керівник – доцент М. І. Чабайовська, авторка цих рядків), матеріали якого сприятимуть загальнокультурному розвитку молодших школярів, їхній підготовці до життєдіяльності в українському соціумі на основі українознавчого компонента змісту освіти, формуванню нового українця, який сповідує національні та європейські цінності.

– В умовах становлення Нової української школи рецензую монографії, підручники, посібники, статті, дисертації, виступаю опонентом під час їхнього захисту, керую бакалаврськими та магістерськими роботами.

– Значну увагу Ви, Олено Валеріївно, приділяєте також підготовці науково-педагогічних кадрів та перепідготовці педагогічних працівників.

– Так, упродовж тривалого часу входжу до спеціалізованих Вчених рад нашого університету, Київського університету імені Бориса Грінченка; до робочої групи, яка розробляє програму зовнішнього оцінювання професійних компетентностей учителів початкових класів закладів загальної середньої освіти.

З ініціативи новопризначеного декана факультету професора Т. О. Олефіренка ми започаткували курси підвищення кваліфікації. Мета курсів – підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних



працівників шляхом поглиблення, розширення, оновлення їхніх професійних знань, умінь і навичок на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду. Адже підвищення кваліфікації – необхідна умова для атестації різних категорій педагогічних, науково-педагогічних працівників, управлінських та інших кадрів, які працюють у закладах освіти, інших установах і організаціях за різними освітніми напрямками та програмами. У державних нормативних документах зазначено, що педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами. Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна – денна, вечірня; заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. Отже, ми намагалися все це врахувати й створити на факультеті сприятливі умови для реалізації окреслених завдань. Педагогічні та науково-педагогічні працівники, залежно від самооцінки компетентностей і професійних потреб, змісту власної викладацької діяльності та/або посадових обов'язків, самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг.

**– Ви плідно поєднуєте науково-педагогічну роботу з громадською. Ваша діяльність висвітлюється на сторінках фахових журналів, у педагогічній пресі та мережі інтернет.**

– Я є членом редакційних колегій наукових видань, працювала в складі комісії Міністерства освіти і науки України з акредитації та ліцензування ЗВО України. Беру участь у навчальних програмах (курси, тренінги, навчально-практичні семінари) з актуальних проблем професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.





Нещодавно за моєї участі на факультеті створено “Українську асоціацію педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти”. Мета асоціації – захищати фахові, економічні, соціальні, культурні та інші права й інтереси своїх членів, а також сприяти професійному становленню та якості підготовки педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти. Основні напрями діяльності Асоціації: сприяння взаємодії між закладами освіти, недержавними організаціями та суспільством; розробка інноваційних проєктів; упровадження й максимальне поширення позитивного вітчизняного й зарубіжного досвіду роботи у сфері педагогіки початкової та дошкільної освіти; участь у розробці та виконанні загальнодержавних, регіональних, міжнародних програм з цієї проблематики. Насамкінець наведу також твердження Нормана Вінсент Піла: “Вірте в себе! Вірте в свої здібності! Без скромної, але розумної впевненості у власних силах ви не зможете бути успішними чи щасливими”.

**– Вельмишановна Олено Валеріївно, Ви – оптимістична, інтелігентна, щира, доброзичлива, самодостатня особистість, znana колегами-освітянами України, маєте незаперечний авторитет серед студентів. Цього небуденного дня колектив факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова вітає Вас із ювілеєм, бажає міцного здоров’я, подальших успіхів у праці, а також сподівається, що Ви й надалі ревно служитимете Україні, віддаватимете сили, вміння й творчу енергію на розбудову університету. Від щирого серця зичимо Вам та Вашій родині щедрих Божих ласк і благодатей на многії літа!**



*Хай доля шле для Вас добро і щастя,  
Душевний спокій, море благ земних,  
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,  
Нехай ще довго стеляться до ніг.*

*Розмову вела  
Марія ЧАБАЙОВСЬКА,  
доцент кафедри української мови та  
методики навчання НПУ імені М. П. Драгоманова*

*Колектив часопису "Початкова школа" приєднується до численних вітань на адресу ювілярки, зичить Олені Валеріївні Божих благословень та снаги на здійснення подальших творчих намірів.*

[Чабайовська М. Як народжується успіх [інтерв'ю з О. В. Матвієнко] / Марія Чабайовська // Початкова школа : наук.-метод. журн. – 2020. – № 8 (614) серпень. – С. 5-8].



## *Основні дати життя та діяльності*

*ОЛЕНА ВАЛЕРІЇВНА МАТВИЄНКО народилася 24 серпня 1970 року у м. Краматорськ Донецької області.*

- 1976–1980 рр.* – навчалася в середній школі № 5 міста Краматорська;
- 1980–1987 рр.* – навчалася в середній школі № 91 міста Києва;
- 1987–1991 рр.* – навчалася у Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького за спеціальністю “Педагогіка і методика початкового навчання”, присвоєно кваліфікацію “учитель початкових класів”;
- З 1991 р.* – почала працювати на кафедрі педагогіки і методики початкового навчання у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова;
- 1995–1998 рр.* – навчання в аспірантурі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;
- 1999 р.* – захист кандидатської дисертації в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за спеціальністю 13.00.01 – теорія та історія педагогіки на тему “Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності”;
- надрукована монографія “Основи виховання моралі у молодших школярів” та навчально-методичний посібник “Основи морального виховання особистості молодшого школяра”;



- 2001 р. – надруковані посібники “Метод конкретних педагогічних ситуацій”, “Педагогічні основи підготовки менеджерів інформаційних систем”;
- У 2004 р. – отримала вчене звання доцента;
- 2003–2005 рр. – начальник виховного відділу Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;
- 2005–2009 рр. – навчання у докторантурі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;
- 2009 р. – надруковано монографію “Підготовка майбутніх учителів до педагогічної взаємодії”;
- 2010 р. – захист докторської дисертації за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти на тему: “Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня”, наук. консультант академік В. І. Бондар;
- З 2011 р. – працює заступником декана з наукової роботи та міжнародних зв’язків факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;
- 2013 р. – отримала вчене звання професора;
- 2015 р. – надруковано навчальний посібник “Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності”;
- 2016 р. – надруковано навчальний посібник “Актуальні проблеми навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку”;
- 2017 р. – надруковано навчально-методичний посібник “Соціокультурна компетентність як складова професійної готовності майбутнього вчителя” / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур;



- 2018 р. – надруковано навчально-методичний посібник  
“Професійний саморозвиток викладача іноземної  
мови у системі науково-методичної роботи коледжу:  
діагностичний інструментарій” / О. В. Матвієнко,  
Т. В. Калугіна;
- 2019 р. – надруковані навчально-методичні посібники:  
“Педагогічні засади формування готовності до  
професійної самореалізації майбутніх техніків-  
технологів з технології харчування у коледжах”  
/ О. В. Матвієнко, Н. В. Маятіна; “Теоретичні основи  
підготовки майбутніх учителів іноземних мов до  
організації та проведення науково-дослідної  
роботи” / О. В. Матвієнко, Ю. В. Баранова;
- 2020 р. – завідувачка кафедри педагогіки і методики  
початкового навчання;
- 2020 р. – надрукований навчально-методичний посібник  
“Педагогіка багатоманітності” / О. В. Матвієнко,  
Т. О. Олефіренко, Т. Б. Тутова.





## ОСНОВНІ ДРУКОВАНІ ПРАЦІ ПРОФЕСОРА О. В. МАТВІЄНКО

### МОНОГРАФІЇ

- **Матвієнко О. В.** Основи виховання моралі у молодших школярів : монографія / О. В. Матвієнко ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Стилос, 1999. – 232 с.
- **Матвієнко О. В.** Підготовка майбутніх учителів до педагогічної взаємодії : монографія / Олена Валеріївна Матвієнко ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 384 с.
- **Матвієнко О. В.** Педагогічні основи підготовки менеджерів інформаційних систем / О. В. Матвієнко. – Київ : [б.в.], 2001. – 260 с. – Бібліогр.: с. 242-259.
- Володимир Іванович Бондар – учитель вчителів / НАПН України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Інститут педагогіки і психології, Наукова бібліотека ; **О. В. Матвієнко**, І. М. Шапошнікова, Г. В. Семеренко, Л. В. Савенкова, Віт. І. Бондар. – Київ : ВД Едельвейс, 2016. – 312 с.
- Innovative processes in education: collective monograph. – AMEETSp. zo.o., Lodz, Poland, 2017. – [Матвієнко О. В. Тенденції модернізації соціокультурної підготовки майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур. – Р. 103-116].



- **Матвієнко О. В.** Інформатизація шкільної освіти у Республіці Польща в умовах євроінтеграції: колективна монографія / О. В. Матвієнко, З. О. Полянничко; Київ. нац. лінгвіст. ун-т. – Київ: Вид. центр КНЛУ, 2016. – 240 с.: рис., табл. – Бібліогр.: с. 140-173.
- *Innovati ve processes in education: collective monograph / AMEETSр. zo.o. – Lodz, Poland, 2017. – [Матвієнко О. В. Тенденції модернізації соціокультурної підготовки майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур. – Р. 103-116].*
- *Topical issues of social pedagogy: collective monograph. – CARICOM, Barbados, 2017. – [Матвієнко О. В. Педагогічна взаємодія суб'єктів навчально-виховного середовища школи як складова соціально-педагогічної системи / О. В. Матвієнко. – С. 100-122].*
- *Professional development of the teacher in the light of European integration processes: collective monograph / in the sciences. edit prof. Tsvetkova Hanna. – Hameln InterGING, 2019. – [Matvienko, O. V. Concept professional preparation for specialists masters "Preschool education / O. V. Matvienko. – С. 28-46].*

### НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

- **Матвієнко О. В.** Основи моральної вихованості учнів в умовах розбудови національної школи: методичний лист / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; О. В. Матвієнко. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 1998. – 56 с.
- **Матвієнко О. В.** Основи виховання моралі у молодших школярів: монографія / О. В. Матвієнко; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ: Стилос, 1999. – 232 с.



- **Матвієнко О. В.** Основи морального виховання особистості молодшого школяра : науково-методичний посібник / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Стилос, 1999. – 154 с.
- Гуманізація процесу навчання в школі : навчальний посібник / М-во освіти і науки України, Академія педагогічних наук України, Інститут педагогіки ; [С. П. Бондар, Ю. І. Мальований, **О. В. Матвієнко**, Л. Л. Момот, Л. А. Липова, С. П. Бондар (ред.) ; заг. ред. С. П. Бондар. – 2-е вид., доп. – Київ : Стилос, 2001. – 255 с. : мал. – Бібліогр.: с. 252-254.
- **Матвієнко О. В.** Метод конкретних педагогічних ситуацій : навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів / М-во освіти і науки України ; О. В. Матвієнко ; за ред. В. І. Бондар. – Київ : Українські пропілеї, 2001. – 300 с.
- **Матвієнко О. В.** Педагогічні основи підготовки менеджерів інформаційних систем / О. В. Матвієнко. – Київ : [б.в.], 2001. – 260 с. - Бібліогр.: с. 242-259.
- **Матвієнко О. В.** Практикум з курсу "Теорія виховання" : навчальний посібник / О. В. Матвієнко ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Стилос, 2001. – 256 с.
- **Матвієнко О. В.** Термінологічний посібник з курсу "Теорія виховання" : навчальний посібник / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Стилос, 2002. – 116 с.
- **Матвієнко О. В.** Організація педагогічної практики з виховної роботи у початковій школі : навчальний посібник / Олена Валеріївна Матвієнко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : Стилос, 2003. – 124 с.





- **Матвієнко О. В.** Виховання школярів: Педагогічні задачі та завдання : навчальний посібник / Олена Валеріївна Матвієнко ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : ПЦФоліант, 2005. – 200 с.
- **Матвієнко О. В.** Виховання молодших школярів : теорія і технологія : навчальний посібник / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; Олена Валеріївна Матвієнко. – Київ : Стилос, 2006. – 543 с.
- Педагогіка вищої школи : [експериментальний підручник для студентів вищих навчальних закладів] / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти ; В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук, Н. В. Гузій, ... **О. В. Матвієнко** [та ін.]; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенка, В. І. Лугового. – Київ : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.
- **Матвієнко О. В.** Робочий зошит з курсу “Корекційна педагогіка” / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 92 с.: іл.
- **Матвієнко О. В.** Робочий зошит з навчальної дисципліни “Методика викладання курсу “Теорія виховання”” / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 68 с.
- **Матвієнко О. В.** Робочий зошит з курсу “Теорія виховання” / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Стилос, 2009. – 128 с.



- Стандартизація сучасного українського письма: реалії та перспективи : програма Всеукр. наук.-практ. семінару, 10 листопада 2011 р., м. Київ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, АПН України, Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти ; авт. кол. : В. І. Бондар, ... **О. В. Матвієнко** [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 14 с.
- **Матвієнко О. В.** Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності / О. В. Матвієнко. – Івано-Франківськ : НАІР, 2015. – 275 с.
- **Матвієнко О. В.** Актуальні проблеми навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку / О. В. Матвієнко. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 216 с.
- **Матвієнко О. В.** Валеологічне виховання дітей молодшого шкільного віку. Виховні заходи. 1-4 класи : методичний посібник / О. В. Матвієнко, Д. В. Мороз. – Івано-Франківськ : НАІР, 2017. – 140 с.
- **Матвієнко О. В.** Соціокультурна компетентність як складова професійної готовності майбутнього вчителя : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур. – Івано-Франківськ : НАІР, 2017. – 136 с.
- **Матвієнко О. В.** Професійний саморозвиток викладача іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу: діагностичний інструментарій : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Т. В. Калугіна. – Івано-Франківськ : НАІР, 2018. – 146 с.
- **Матвієнко О. В.** Педагогічні засади формування готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів з технології харчування у коледжах : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Н. В. Маягіна. – Івано-Франківськ : НАІР, 2019. – 120 с.



- **Матвієнко О. В.** Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації та проведення науково-дослідної роботи : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Ю. В. Баранова. – Івано-Франківськ : НАІР, 2019. – 177 с.
- **Матвієнко О. В.** Педагогіка багатоманітності : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Т. О. Олефіренко, Т. Б. Тутова. – Київ, 2020. – 175 с.



## *Хронологічний показник друкованих праць*



1998

1. **Матвієнко О. В.** Вплив суспільного середовища на моральне формування особистості / О. В. Матвієнко // Шляхи підвищення ефективності виховної роботи в школах-інтернатах : науково-методичний збірник / Інститут проблем виховання АПН України. – Київ : КМІУВ, 1998. – С. 89-101.
2. **Матвієнко О. В.** Основи моральної вихованості учнів в умовах розбудови національної школи : методичний лист / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 1998. – 56 с.

1999

3. **Матвієнко О. В.** Графічні засоби виявлення труднощів у спілкуванні / О. В. Матвієнко // Початкова школа. – 1999. – № 5(359). – С. 50-51.
4. **Матвієнко О.** Методика вивчення готовності дитини до шкільного навчання / О. Матвієнко // Початкова школа. – 1999. – № 4. – С. 3-4.



5. **Матвієнко О. В.** Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук; спеціальність 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Олена Валеріївна Матвієнко; науковий керівник професор Борис Степанович Кобзар; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. – 19 с.
6. **Матвієнко О. В.** Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності : дис. ... канд. пед. наук; спеціальність 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Олена Валеріївна Матвієнко; науковий керівник професор Борис Степанович Кобзар; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. - 232 с.
7. **Матвієнко О. В.** Основи виховання моралі у молодших школярів : монографія / О. В. Матвієнко; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Стилос, 1999. – 232 с.
8. **Матвієнко О. В.** Основи морального виховання особистості молодшого школяра : науково-методичний посібник / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; О. В. Матвієнко. – Київ : Стилос, 1999. – 154 с.

## 2000

9. **Матвієнко О. В.** Вплив суспільного середовища на моральне формування особистості / О. В. Матвієнко // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : [збірник наукових праць] / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; ред. кол. : Гузій Н. В. (відп. ред.) [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2000. – Вип. 4. – С. 67-71.



---

2001

10. **Матвієнко О. В.** Вихованість – інтегральний показник результативності гуманізованого навчально-виховного процесу / О. В. Матвієнко // Гуманізація процесу навчання в школі: навчальний посібник / М-во освіти і науки України; [С. П. Бондар, Л. А. Липова, Ю. І. Мальований, О. В. Матвієнко [та ін.]]; заг. ред. С. П. Бондар. – Київ: Стилос, 2001. – С. 239-252.
11. Гуманізація процесу навчання в школі: навчальний посібник / М-во освіти і науки України; [С. П. Бондар; Ю. І. Мальований; **О. В. Матвієнко**; Л. Л. Момот; Л. А. Липова; С. П. Бондар (ред.); Академія педагогічних наук України; Інститут педагогіки]; за заг. ред. С. П. Бондар. – 2-е вид., доп. – Київ: Стилос, 2001. – 255 с.: мал. – Бібліогр.: с. 252-254.
12. **Матвієнко О. В.** Метод конкретних педагогічних ситуацій: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів / М-во освіти і науки України; О. В. Матвієнко; ред. В. І. Бондар. – Київ: Українські пропілеї, 2001. – 300 с.
13. **Матвієнко О. В.** Моральне виховання особистості як соціально-педагогічна проблема / О. В. Матвієнко // Соціалізація особистості. Педагогічні науки: збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол.: А. Й. Капська [та ін.]. – Київ: Логос, 2001. – Вип. 14. – С. 3-9.
14. **Матвієнко О. В.** Педагогічні основи підготовки менеджерів інформаційних систем / О. В. Матвієнко. – Київ: [б.в.], 2001. – 260 с. – Бібліогр.: с. 242-259.



15. **Матвієнко О. В.** Педагогічні основи розробки наскрізної програми виробничої практики менеджерів інформаційних систем / О. В. Матвієнко // Проблеми освіти: науково-методичний збірник / М-во освіти і науки України, Науково-методичний центр вищої освіти; голов. ред. В. О. Зайчук. – Київ: [б. и.], 2001. – Вип. 24. – С. 53-59.
16. **Матвієнко О. В.** Практикум з курсу "Теорія виховання": навчальний посібник / О. В. Матвієнко; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ: Стилос, 2001. – 256 с.
17. **Матвієнко О. В.** Проблеми вихованої діяльності сучасного вчителя у контексті особистісно-орієнтованого підходу / О. В. Матвієнко // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.) [та ін.]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2001. – Вип. 5. – С. 38-44.
18. **Матвієнко О. В.** Роль вчителя в організації особистісних взаємин в особистісно-орієнтованому навчально-виховному процесі / О. В. Матвієнко // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.) [та ін.]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2001. – Вип. 6. – С. 241-246.
19. **Матвієнко О. В.** Система виховання як умова становлення особистості / О. В. Матвієнко // Актуальні проблеми виховання дітей у закладах інтернатного типу: [збірник наукових праць] / ред. кол.: Л. В. Канішевська, В. П. Вугрич, Л. В. Кузьменко [та ін.]; Інститут проблем виховання АПН України. – Київ, 2002. – С. 143-152.




20. **Матвієнко О. В.** Теоретико-методологічні засади особистісно орієнтованого виховання / О. В. Матвієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання і соціально-педагогічної реабілітації загальноосвітніх шкіл : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання АПН України / ред. кол.: І. Д. Бех, Б. С. Кобзар, М. І. Сметанський [та ін.]. – Київ, 2001. – С. 69-83.
21. **Матвієнко О. В.** Цілі виховання як базисна культура особистості / О. В. Матвієнко // Наукові записки : [збірник наукових статей] / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [укл. П. В. Дмитренко, О. Л. Макаренко]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2001. – Вип. 41. – С. 131-133.

## 2002

22. **Матвієнко О.** Взаємовідносини між дитиною і оточуючим середовищем як соціально-педагогічна проблема / О. Матвієнко // Школа першого ступеня: Теорія і практика : збірник наукових праць Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди / Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди ; голов. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький : Астон, 2002. – Вип. 2. – С. 70-81.
23. **Матвієнко О. В.** Дидактичні закономірності і специфічні особливості підготовки менеджерів інформаційних систем / О. В. Матвієнко // Нові технології навчання : науково-методичний збірник / М-во освіти і науки України, Науково-методичний центр вищої освіти ; ред. кол. : В. О. Зайчук [та ін.]. – Київ : [б. и.], 2002. – Вип. 32. – С. 76-86.



- 
- 
24. **Матвієнко О. В.** Особистісно-орієнтована освіта : досвід і проблеми / О. В. Матвієнко // Проблеми вищої педагогічної освіти у світлі рішень II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 4 грудня 2001 р. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; ред. колегія : М. І. Шкіль [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. – Ч. 3. – С. 83-86.
25. **Матвієнко О. В.** Параметри оцінки продуктивності особистісно орієнтованої освіти у школі / О. В. Матвієнко // Професіоналізм учителя початкових класів : матеріали Всеукраїнської конференції, 15-18 квітня 2002 р. / Кримський державний гуманітарний інститут. – Ялта, 2002. – С. 91- 95.
26. **Матвієнко О. В.** Проблеми особистісно орієнтованого навчання / О. В. Матвієнко // Соціалізація особистості : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; за заг. ред. А. Й. Капської. – Київ : Логос, 2002. – Т. XVII, вип. 2. – С. 144-150.
27. **Матвієнко О. В.** Термінологічний посібник з курсу “Теорія виховання” : навчальний посібник / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; О. В. Матвієнко. – Київ : Стилос, 2002. – 116 с.

## 2003


28. **Матвієнко О. В.** Деякі аспекти психолого-педагогічної характеристики впливу педагогів на особистість школяра / О. В. Матвієнко // Творча особистість вчителя: проблеми теорії та практики : [збірник наукових праць] / ред. кол. Н. В. Гузій (від. ред.) [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – Вип. 8. – С. 167-172.



29. **Матвієнко О. В.** Організація педагогічної практики з виховної роботи у початковій школі : навчальний посібник / Олена Валеріївна Матвієнко ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Стилос, 2003. – 124 с.
30. **Матвієнко О.** Професійна підготовка майбутніх учителів: сутність і зміст / О. Матвієнко // Школа першого ступеня: теорія і практика: збірник наукових праць Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-ту ім. Г. Сковороди / Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди ; голов. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький : Астон, 2003. – Вип. 6. – С. 140-150.
31. **Матвієнко О. В.** Розв'язання проблемно-фахових ситуацій як одна з форм творчої навчальної діяльності студентів при вивченні соціальної інформатики / О. В. Матвієнко // Нові технології навчання : науково-методичний збірник / М-во освіти і науки України, Науково-методичний центр вищої освіти ; [голов. ред. В. О. Зайчук]. – Київ : [б. и.], 2003. – Вип. 34. – С. 139-147.
32. **Матвієнко О. В.** Соціально-педагогічні умови виховання: теоретичні і практичні проблеми / О. В. Матвієнко // Соціалізація особистості: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; за заг. ред. А. Й. Капської. – Київ : Логос, 2003. – Т. 19. – С. 15-22.

## 2004

33. **Матвієнко О. В.** Освіта в інформаційному суспільстві: суперечності, тенденції, теоретико-методологічні засади розвитку / О. В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України : науково-теоретичний та інформаційний вісник НАПН України. – 2004. – № 2. – С. 106-112.

- 
- 
34. **Матвієнко О. В.** Підготовка вчителя до особистісно орієнтованої виховної діяльності /О. В. Матвієнко // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, 1-2 квітня 2004 р. / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – С. 49-52.
35. **Матвієнко О.** Ціннісно-прагматичні контексти інформаційної культури особистості / О. Матвієнко // Рідна школа : науково-методичний журнал. – 2004. – № 10. – С. 13-15.

## 2005


36. **Матвієнко О. В.** Виховання школярів: Педагогічні задачі та завдання : навчальний посібник / Олена Валеріївна Матвієнко ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : ПЦ Фоліант, 2005. – 200 с.
37. **Матвієнко О. В.** Комунікативна культура вчителя як засіб формування особистісних значень дитини / О. В. Матвієнко // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки: [збірник наукових праць] / Глухівський держ. пед. ун-т. – Глухів : ГДПУ, 2005. – Вип. 6. – С. 121-124.
38. **Матвієнко О. В.** Навчання методом дискусій як спільна діяльність студентів і викладачів у вищій школі / О. В. Матвієнко // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна: [збірник наукових праць]. – Львів, 2005. – Вип. 19, ч. 2. – С. 26-32.



---

2006

39. **Матвієнко О. В.** Виховання молодших школярів : теорія і технологія : навчальний посібник / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; Олена Валеріївна Матвієнко. – Київ : Стилос, 2006. – 543 с.
40. **Матвієнко О. В.** Етапи формування психолого-педагогічної компетентності майбутніх учителів / О. В. Матвієнко // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки : [збірник наукових праць] / Глухівський держ. пед. ун-т. – Глухів : ГДПУ, 2006. – Вип. 8. – С. 150-155.
41. **Матвієнко О. В.** Моделювання професійної компетентності майбутнього педагога / О. В. Матвієнко // Школа першого ступеня: теорія і практика : [збірник наукових праць]. – Переяслав-Хмельницький ДПУ-Тернопіль : Астон, 2006. – Вип. 17-18. – С. 26-34.
42. **Матвієнко О. В.** Освітня стратегія школи: проблеми і перспективи / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – Вип. 3. – С. 16-22.


- 
- 
43. **Матвієнко О. В.** Особливості навчання методом конкретних педагогічних ситуацій у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. В. П. Андрущенко, О. Г. Мороз, Н. В. Гузій (відп. ред.) [та ін.]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – Вип. 5 (15). – С. 157-163.
44. **Матвієнко О. В.** Особливості психолого-педагогічної підготовки майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого виховного процесу / О. В. Матвієнко // Наука і сучасність. Педагогіка. Філологія: збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. М. І. Шкіль (голова) [та ін.]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – Т. 53. – С. 65-76.
45. **Матвієнко О. В.** Професійне педагогічне спілкування викладача і студента у навчально-виховному процесі / О. В. Матвієнко // Викладач і студент: проблеми ефективної співпраці: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 5-6 жовтня 2006 р. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – С. 92-94.
46. **Матвієнко О. В.** Професійне педагогічне спілкування як особлива форма взаємодії викладача і студента у навчально-виховному процесі / О. В. Матвієнко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси, 2006. – Вип. 88. – С. 95-101.
47. **Матвієнко О.** Психолого-педагогічні особливості формування ціннісних орієнтацій у майбутніх учителів / О. Матвієнко // Вісник Львівського університету. Серія: Педагогічна: збірник наукових праць / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка; редкол. Д. Герцюк (відп. ред.) [та ін.]. – Львів: [б. и.], 2006. – Вип. 21, ч. 2. – С. 34-39.



48. **Матвієнко О. В.** Теоретико-концептуальні підходи до використання педагогічних задач у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів / О. В. Матвієнко // Наукові записи Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – Тернопіль, 2006. – № 3. – С. 31-36.
49. **Матвієнко О. В.** Теоретико-методична підготовка студентів магістратури до викладання курсу “Теорія виховання” / О. В. Матвієнко // Магістратура на сучасному етапі розвитку освіти в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 24-25 березня 2006 р. – Київ, 2006. – С. 24-31.

## 2007

50. **Матвієнко О.** Від діагностики – до прогнозу: (критерії визначення рівня вихованості учнів) / О. Матвієнко // Школа: інформаційно-методичний журнал. – 2007. – № 2. – С. 70-74.
51. **Матвієнко О. В.** Модернізація виховних концепцій: закономірності та суперечності / О. В. Матвієнко // Наука і сучасність. Педагогіка. Філологія: збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. М. І. Шкіль (голова) [та ін.]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – Т. 60. – С. 70-80.
52. **Матвієнко О. В.** Теоретико-методологічні проблеми підготовки майбутнього вчителя до педагогічної взаємодії / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; [ред. колегія: В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – Вип. 6. – С. 27-35.

- 
- 
53. **Матвієнко О. В.** Якісна професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів в умовах кредитно-модульної технології навчання / О. В. Матвієнко // Вища освіта України. – Дод. 3 (т. 6). – 2007 р. – Тем. вип. “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Моніторинг якості освіти”. – С. 157-164.

## 2008

54. **Матвієнко О. В.** Виховання толерантності у майбутнього вчителя як невід’ємна складова підготовки до педагогічної взаємодії / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання: : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 8. – С. 71-78.
55. **Матвієнко О. В.** Особливості формування у дітей етнічної толерантності / О. В. Матвієнко // Теоретико-методичні аспекти виховної роботи в закладах інтернатного типу: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання АПН України. – Київ, 2008. – С. 47-50.
56. **Матвієнко О. В.** Парадигма загальнолюдських цінностей: ідеї “нового гуманізму” / О. В. Матвієнко // Мова, культура й освіта в сучасному світі: збірник наукових праць до 90-річчя доктора філологічних наук, професора Романовського О. К. / М-во освіти і науки України, Київський нац. лінгвіст. ун-т; [відп. ред. О. А. Стишов]. – Київ: [б. и.], 2008. – С. 260-264.



57. **Матвієнко О. В.** Педагогічне управління процесом підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії / О. В. Матвієнко // Наукові записки. Серія: Педагогічні та історичні науки : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 77. – С. 153-163. – (До 175-річчя Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова).
58. **Матвієнко О. В.** Суб'єктність студента як мета університетської освіти / О. В. Матвієнко // Вища освіта України. – Дод. 3, т. II (9). – 2008. – Тем. вип. "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – С. 387-393.

## 2009

59. **Матвієнко О. В.** Здійснення системного підходу до організації студентського гурту / О. В. Матвієнко // Педагогіка вищої школи : [експериментальний підручник для студентів вищих навчальних закладів] / М-во освіти і науки України ; Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти; В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук ... О. В. Матвієнко [та ін.]; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенка, В. І. Лугового. – Київ : Педагогічна думка, 2009. – С. 185-189.
60. **Матвієнко О. В.** Особистісно зорієнтована технологія навчання як умова формування педагогічної позиції майбутнього вчителя / О. В. Матвієнко // Гуманізація навчально-виховного процесу : [збірник наукових праць] / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ : СДПУ, 2009. – Вип. XLVII. – С. 46-52.





61. Педагогіка вищої школи : [експериментальний підручник для студентів вищих навчальних закладів] / М-во освіти і науки України ; Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти; авт. кол. : В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук, ... **О. В. Матвієнко** [та ін.]; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – Київ : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.
62. **Матвієнко О. В.** Педагогічна взаємодія в навчально-виховному середовищі у філософсько-науковому вимірі / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 13. – С. 112-120.
63. **Матвієнко О. В.** Педагогічна взаємодія як ключова проблема сучасної педагогічної діяльності / О. В. Матвієнко // Модернізація педагогічної освіти як основа інтенсифікації професійної та світоглядно-методологічної підготовки вчителя початкових класів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 30-річчю педагогічної факультету / [упоряд. Г. Філь, Л. Стахів]. – Дрогобич : Просвіта, 2009. – С. 104-108.
64. **Матвієнко О. В.** Педагогічне управління процесом підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 10. – С. 55-61.



65. **Матвієнко О. В.** Підготовка майбутніх учителів до педагогічної взаємодії: монографія / Олена Валеріївна Матвієнко ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 384 с.
66. **Матвієнко О. В.** Робочий зошит з курсу “Корекційна педагогіка” / О. В. Матвієнко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 92 с.: іл.
67. **Матвієнко О. В.** Робочий зошит з навчальної дисципліни “Методика викладання курсу “Теорія виховання”” / Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 68 с.
68. **Матвієнко О. В.** Робочий зошит з курсу “Теорія виховання” / О. В. Матвієнко. – Київ : Стилос, 2009. – 128 с.

## 2010

69. **Матвієнко О. В.** Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / Олена Валеріївна Матвієнко ; наук. консультант В. І. Бондар ; Нац пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 34 с.
70. **Матвієнко О. В.** Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : дис. ... докт. пед. наук ; спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Олена Валеріївна Матвієнко ; наук. консультант В. І. Бондар ; Нац пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 494 с.

---



## 2011

71. **Матвієнко О. В.** Продуктивне управління виховною діяльністю в сучасній школі / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 27. – С. 165-170.
72. Стандартизація сучасного українського письма: реалії та перспективи : програма Всеукр. наук.-практ. семінару, 10 листопада 2011 р., м. Київ / В. І. Бондар, ... **О. В. Матвієнко** [та ін.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 14 с.

## 2013


73. **Матвієнко О. В.** Компетентнісний підхід у педагогічній підготовці майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко // Оцінювання професійної компетентності випускників педагогічних ВНЗ : матеріали міжнародного науково-методичного семінару (14 березня 2013 р.) / за заг. ред. В. І. Бондаря та О. В. Матвієнко. – Київ, 2013. – С. 121-131.
74. **Матвієнко О. В.** Організаційно педагогічні умови формування ціннісного ставлення до здоров'я у дітей молодшого шкільного віку / О. В. Матвієнко // Рідна школа : щомісячний науково-методичний журнал. – 2013. – № 11. – С. 45-48.



75. **Матвієнко О. В.** Особливості підготовки майбутніх учителів в умовах нової парадигми освіти / О. В. Матвієнко // Проблеми освіти: науковий збірник / М-во освіти і науки України, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. – Київ, 2013. – Вип. 74, ч. 1. – С. 153-158.
76. **Матвієнко О. В.** Професійне самовизначення і самореалізація як найважливіші етапи особистісно-професійного становлення педагога / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія : В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 23. – С. 83-89.
77. Matvienko O. V. Theoretical Basics of Preparation Teachers to Pedagogical Interaction with Children of Various Age / O. V. Matvienko // Intellectual Archive. – 2013. – Volume 3, Number 5, Ontario LUC 3 NO Canada. – С. 105-118.

## 2014

78. **Матвієнко О. В.** Професійна підготовка майбутніх психологів як психолого-педагогічна система / О. В. Матвієнко, О. М. Затворнюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Херсон, 2014. – № 1. – С. 215-220.
79. **Матвієнко О. В.** Система професійної підготовки майбутніх учителів до проектної діяльності / О. В. Матвієнко // Гуманітарний вісник ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди”. – Дод. 1 до вип. 5, т. I (52): тем. вип. “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – Київ : Гнозис, 2014. – С. 326-338.


- 
- 
80. **Матвієнко О. В.** Теоретичні основи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до виховної діяльності / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія : В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 25. – С. 75-86.
81. **Матвієнко О. В.** Формування педагогічної позиції вчителя в умовах соціальних змін / О. В. Матвієнко // Освітня політика держави: методологія, практика : збірник наукових статей. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – С. 168-173.
82. **Матвієнко О. В.** Шляхи та умови формування гуманістичних цінностей у дітей молодшого шкільного віку / О. В. Матвієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Київ : Імекс-ЛТД, 2014. – С. 466-474.

## 2015

83. **Матвієнко О.** Краса природи в інтерпретаційному фокусі суспільної свідомості / О. Матвієнко // Нова парадигма. Філософія. Політологія. Соціологія : [журнал наук. праць] / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Творче об-ня “Нова парадигма” ; [голов. ред. В. П. Бех]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 128. – С. 96-110.
84. **Матвієнко О. В.** Нейропсихологічна корекція дітей з синдромом дефіциту уваги і гіперактивності / О. В. Матвієнко // Початкова школа і сучасність: науково-методичний журнал. – 2015. – № 12 (16) грудень. – С. 2-6.



85. **Матвієнко О. В.** Суб'єктність учителя початкової школи як умова реалізації педагогічного співробітництва / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія : В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 26. – С. 99-105.
86. **Матвієнко О. В.** Тенденції розвитку професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в Україні в контексті інтеграції до світового педагогічного простору / О. В. Матвієнко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини / [ред. кол. : Безлюдний І. О. (гол. ред.) [та ін.]]. – Умань : ФОРМ ЖОВТИЙ О. О., 2015. – Вип. 53. – С. 381-392.
87. **Матвієнко О.** Теоретичні основи системи підготовки вихователів до педагогічної взаємодії з дітьми різного віку / О. Матвієнко // Вісник інституту. Серія: Філософія. Педагогіка. Психологія : збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 37. – С. 76-83.
88. **Матвієнко О. В.** Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності / О. В. Матвієнко. – Івано-Франківськ : НАІР, 2015. – 275 с.
89. **Матвієнко О. В.** Формування педагогічної культури батьків у процесі педагогічної взаємодії сім'ї та школи / О. В. Матвієнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : збірник наукових праць / НАПН України, Інститут проблем виховання. – Київ, 2015. – Вип. 19, кн. 2. – С. 6-15.

- 
- 
90. **Матвієнко О. В.** Шляхи та умови інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії / О. В. Матвієнко // Гуманітарний вісник ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди”. – Дод. 1 до вип. 36, т. III (63). – Тем. вип. “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – Київ : Гнозис, 2015. – С. 413-424.


## 2016

91. **Матвієнко О. В.** Актуальні проблеми навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку / О. В. Матвієнко. – Івано-Франківськ : НАІР, 2016. – 216 с.
92. Володимир Іванович Бондар – учитель вчителів / **О. В. Матвієнко**, І. М. Шапошнікова, Г. В. Семеренко, Л. В. Савенкова, Віт. І. Бондар ; НАПН України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Інститут педагогіки і психології, Наукова бібліотека. – Київ : ВД Едельвейс, 2016. – 312 с.
93. **Матвієнко О. В.** Нейропсихологічні причини і механізм синдрому дефіциту уваги і гіперактивності / О. В. Матвієнко // Початкова школа і сучасність : науково-методичний журнал. – Київ : Вид-во “БілийТигр”, 2016. – № 1 (17). – С. 3-5.
94. **Матвієнко О. В.** Педагогічна взаємодія суб’єктів навчально-виховного середовища школи як складова соціально-педагогічної системи / О. В. Матвієнко // Topical issues of social pedagogy : collective monograph. – CARICOM, Barbados, 2017. – С. 100-122.
95. **Матвієнко О. В.** Практичні рекомендації батькам і вчителям гіперактивної дитини / О. В. Матвієнко // Початкова школа і сучасність: науково-методичний журнал. – Київ : Вид-во “БілийТигр”, 2016. – № 2 (18). – С. 5-8.



96. **Матвієнко О. В.** Соціально-педагогічні детермінанти морального формування особистості /О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія: В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – Вип. 55. – С. 143-152.
97. Matviienko O. V. ACTUAL PROBLEMS OF PRIMARY SCHOOL PUPILS' UNDERACHIEVEMENT / O. V. Matvienko // Science and practice: collection of articles. – Thorpe-Bowker®, Melbourne, Australia, 2016. – P. 277-281.
98. Matvienko O. V. Pedagogical situations and tasks as a means of training for professional activity / O. V. Matvienko // Economics, management, law: challenges and prospects: collection of scientific articles. – Discovery Publishing Hous Pvt. Ltd., New Delhi, India, 2016. – P. 204-208.
99. Matvienko O. V. Social and educational causes of deformation the moral development of children of primary school age / O. V. Matvienko // Economics, management, law: problems of establishing and transformation: collection of scientific articles. – al Ghurair Printing and Publishing LLC. – Dubai, UAE, 2016. – P. 382-386.
100. Matvienko O. V. FEATURES charity education in primary school children / O. V. Matvienko // Prospects for development of education and science: collection of scientific articles. – Academic Publishing House of the Agricultural University. – Plovdiv, Bulgaria, 2016. – P. 326-329.
101. Matvienko O. V. The influence of socio-political changes in society on the moral development of primary school law: realities and perspectives / O. V. Matvienko // Collection of scientific articles. – des Editions L'Originale. – Paris, France, 2016. – P. 459-463.



- 
- 
102. Matvienko O. V. Theoretical bases of teacher's professional formation / O. V. Matvienko // Economics, management, law: socio-economic aspects of development: collection of scientific articles. Vol. 2. – Edizioni magi. – Roma, Italy, 2016. – P. 237-239.

## 2017

103. **Матвієнко О. В.** Валеологічне виховання дітей молодшого шкільного віку. Виховні заходи. 1-4 класи: методичний посібник / О. В. Матвієнко, Д. В. Мороз. – Івано-Франківськ: НАІР, 2017. – 140 с.
104. **Матвієнко О. В.** Інноваційна діяльність в освіті як фактор підвищення її якості та ефективності / О. В. Матвієнко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2017. – Т. 15, вип. 58. – С. 80-84.
105. **Матвієнко О. В.** Психолого-педагогічний супровід у структурі професійного вдосконалення педагога / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; [ред. колегія: В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – Вип. 28. – С. 115-123.
106. **Матвієнко О. В.** Психолого-педагогічні основи адаптації дітей молодшого шкільного віку до шкільного навчання / О. В. Матвієнко // Початкова школа і сучасність: науково-методичний журнал. – Київ: Вид-во "БілийТигр", 2017. – № 8 (36) серпень. – С. 2-7.



107. **Матвієнко О. В.** Соціокультурна компетентність як складова професійної готовності майбутнього вчителя : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур. – Івано-Франківськ : НАІР, 2017. – 136 с.
108. **Матвієнко О. В.** Тенденції модернізації соціокультурної підготовки майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур // *Innovati verprocesses in education: collective monograph* / АМЕЕТSp. zo.o. – Lodz, Poland, 2017. – P. 103-116.
109. **Матвієнко О. В.** Шляхи реалізації принципів індивідуалізації та диференціації в навчальному процесі початкової школи / О. В. Матвієнко // *Проблеми фахової підготовки вчителя початкової школи в контексті становлення нової української школи.* – Івано-Франківськ : НАІР, 2017. – С. 129-133.
110. Matviienko O. Integration of fundamental and practical training future primary school teacher in the context of a new Ukrainian school development = Інтеграція фундаментальної та практичної підготовки майбутнього вчителя початкової школи в контексті розбудови нової української школи / Olena Matviienko // *Perspectives of research and development: collection of scientific articles.* – SAUL Publishing Ltd. – Dublin, Ireland, 2017. – P. 147-150.
111. Matviienko O. Multicultural upbringing of primary school children in the conditions of Ukraine's euro integration = Полікультурне виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах євроінтеграції України / Olena Matviienko, Oksana Scyhmeystryh // *Worldscientific extent: collection of scientific articles.* – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2017. – P. 410-415.




112. Matviienko O. Modern approaches to goal setting for teacher pedagogical activity = Сучасні підходи до цілепокладання педагогічної діяльності вчителя / Olena Matviienko // Topical questions of contemporary science: Collection of scientific articles. – Aspekt Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2017. – P. 452-457.
113. Matviienko O. Pedagogy of partners hip in the process of setting ne w Ukrainian school = Педагогіка партнерства в умовах становлення нової української школи / Olena Matviienko // Challenges and opportunities of scientific thought development: collection of scientific articles. – GPG Publishing Group, Pretoria, South Africa, 2017. – P. 151-156.
114. Matwijkenko O. Podnoszenie poziomu kultury pedagogic znej jako forma w sparcia rodziców w reŃnie niurólrodziel skich na Ukrainie / Olena Matviienko // RODZICIELSTWO w obliczu trudności I problem ówzycio wychorazich przewycięzanie. – Redakc ja naukowa Józefa Bragiel. Beata Górnicka. – OPOLE, 2017. – P. 205-208.
115. Grigorenko V. The Peculiarities in Formation Senior Preschool Children's Attitude Toward Arts and Crafts = Особливості формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва / Victoria Grigorenko, Olena Matviienko = В. С. Григоренко, О. В. Матвієнко // Intellectual Archive. – Toronto, 2017. – March/April, vol. 6, no 2. – P. 83-92.
116. Matviienko O. Features of warrant pedagogical interaction with future teachers in the process of individual work organization = Особливості забезпечення педагогічної взаємодії з майбутніми вчителями у процесі організації індивідуальної роботи / Olena Matviienko // Science and practice: innovative approach: collection of scientific articles. – Les Editions L'Originale. – Paris, France, 2017. – P. 312-316.



117. Matviienko O. The Modern Condition of Forming Sociocultural Competence in Future Elementary School Teachers / O. Matviienko, N. Didur // Intellectual Archive. – 2017. – Vol. 6, Number 6, November / December. – P. 103-112.

## 2018

118. **Матвієнко О. В.** Аналіз ефективності авторської моделі формування педагогічної толерантності майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; [ред. колегія: В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Вип. 29. – С. 80-86.
119. **Матвієнко О. В.** Методологічні підходи до вивчення проблеми професійного саморозвитку викладачів іноземної мови в сучасній системі освіти / О. В. Матвієнко, Т. В. Калугіна // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси, 2018. – № 6. – С. 97-103.
120. **Матвієнко О. В.** Професійний саморозвиток викладача іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу: діагностичний інструментарій: навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Т. В. Калугіна. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 146 с.
121. Matviienko O. Criteria, Key Indicators and Preparedness Levels in Future Food Technicians for Professional Self-Realization / O. Matviienko, N. Maiatina // Intellectual Archive. – 2018. – Vol. 7, Number 3. – Toronto, May/June. – P. 158-167.

- 
- 
122. Matviienko O. PEDAGOGICAL COMMUNICATION IN CONDITIONS OF FORMING NEW UKRAINIAN SCHOOL / Olena Matviienko // Science and education: trends and prospects: collection of scientific articles. – Yunona Publishing, New York, United States of America, 2018. – P. 319-323.
123. Matviienko O. SELF-REALIZATION AS ONE OF THE FACTORS OF PREPAREDNESS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES / O. Matviienko, N. Maiatina // Problems of the development of modern science: theory and practice: collection of scientific articles. – Cartero Publishing House, Madrid, Spain, 2018. – P. 216-221.

## 2019

124. **Матвієнко О. В.** Аналіз проблеми готовності майбутніх учителів початкової школи до корекційної роботи / О. В. Матвієнко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – Запоріжжя, 2019. – Т. 1, № 62. – С. 113-116.
125. **Матвієнко О. В.** Громадянські цінності як складова громадянської компетентності демократичного майбутнього вчителя / О. В. Матвієнко, О. М. Цихмейструк // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія : В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – Вип. 31. – С. 130-136.



126. **Матвієнко О.** Елементи технології STEM-освіти на уроках математики в початкових класах / О. Матвієнко, М. Фатич // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія : В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – Вип. 30. – С. 119-123.
127. Модели и организационные особенности подготовки дошкольных учителей в Германии, Франции, Великобритании и Украине / **Е. Матвиенко**, Н. Мельник, Н. Бидюк, А. Каленский, Б. Максимчук, Н. Бахмат, Т. Матвийчук, В. Соловьев, Н. Голуб, И. Максимчук // Зборник Інститута за педагогика істраживања. – Година 51 • Број 1 • Јун 2019. – С. 46–93. Web of Science
128. **Матвієнко О. В.** Педагогічні засади формування готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів з технології харчування у коледжах : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Н. В. Маятіна. – Івано-Франківськ : НАІР, 2019. – 120 с.
129. **Матвієнко О. В.** Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації та проведення науково-дослідної роботи : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Ю. В. Баранова. – Івано-Франківськ : НАІР, 2019. – 177 с.
130. Matviienko O Actual problems of modern professional education Fadette editions / O. Matviienko, Yu. Baranova // The Structure of Research Activity Development in Preparing Future Foreign Language Teachers. Intellectual Archive. – Toronto : Shiny Word. Corp. (Canada). – 2019. – Vol. 6, No. 3. – P. 157-168.



131. Entrepreneurship model of professional development of actuaries in Canada / Babiy S., Bezkorovaina O., **Matviienko O.**, Petko S., Ternopil'ska V., Soichuk R., Stanislavchuk N. // Journal of Entrepreneurship Education (JEI). USA. – 2019. – Vol: 22 Issue: 3. – P. 1-6. Print ISSN: 1098-8394. Online ISSN: 1528-2651. Indexed in SCIMAGO, SCOPUS, CiteFactor, DRJI, UGC, SIS
132. **Matviienko O.** Concept professional preparation for specialists masters “Preschool education” / O. Matviienko // Professional development of the teacher in the light of European integration processes = Професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи у форматі сучасних модернізацій-них процесів в освіті : collective monograph / in the sciences. edit prof. Tsvetkova Hanna. – Hameln, Germany : InterGING, 2019. – С. 28-46 Режим доступу: <https://intergingpublishing.wordpress.com/2018/07/04/monographie/>
133. Models of corporate education in the United States of America / Harashchenko L., Komarovska O., **Matviienko O.**, Ovsiienko L., Pet'ko L., Shcholokova O., Sokolova O. // Journal of Entrepreneurship Education (JEI). USA. – 2019. – Vol: 22 Issue: 3. – P. 1-7. Print ISSN: 1098-8394. Online ISSN: 1528-2651.
134. Shevniuk O. Moral Values and Skills: The Challenges of Space Exploration Practices / Olena Shevniuk and Olena Matviienko // Philosophy and Cosmology. – 2019. – Vol. 23. – P. 121-129.
135. **Matviienko O.** Criteria, Indicators and Levels Future Primary School Teacher's Readiness to Collaboration with Heterogeneous Groups of Students Scientific / O. B. Матвієнко, Т. Б. Тутова // Intellectual Archive. – Ontario, Canada. – 2019. – Vol. 8, Number 2, April/ June. – P. 190-201.



136. Matviienko O. Forming human values through wisdom in pedagogical space / O. V. Matviienko, O. M. Cikhmeistruk // Концептуальні, методологічні та практичні проблеми соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, 24 квітня 2019 р. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; [ред. колегія: В. П. Андрущенко [та ін.]]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – С. 30-33. – References: 7.

## 2020

137. **Матвієнко О. В.** Академічна мобільність як складова підготовки майбутніх вчителів до міжкультурної комунікації в умовах євроінтеграції / О. В. Матвієнко, Л. М. Попова // Інноваційна педагогіка: науковий журнал. – Київ : Видавничий дім "Гельветика", 2020. – Вип. 21, т. 2. – С. 147-150.
138. **Матвієнко О. В.** Вияв громадянської зрілості студента в процесі акредитації та удосконалення освітніх програм / О. В. Матвієнко, О. М. Цихмейструк // Психологічний і педагогічний дискурс: наукові записки вчених : збірник матеріалів конференції / за заг. ред. Т. О. Олефіренка. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – С. 280-283.
139. **Матвієнко О. В.** Особливості організації навчання "через демократію" в освітньому середовищі закладів освіти / О. В. Матвієнко, О. М. Цихмейструк // Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. – 2020. – Вип. 1 (19). – С. 73-85.
140. **Матвієнко О. В.** Педагогіка багатоманітності : навчально-методичний посібник / О. В. Матвієнко, Т. О. Олефіренко, Т. Б. Тутова. – Київ, 2020. – 175 с.




---



## АВТОРЕФЕРАТИ І ДИСЕРТАЦІЇ О. В. МАТВІЄНКО

- **Матвієнко О. В.** Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук ; спеціальність 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Олена Валеріївна Матвієнко; науковий керівник професор Борис Степанович Кобзар ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. – 19 с.
- **Матвієнко О. В.** Моральне виховання молодших школярів у позаурочній та позашкільній діяльності : дис. ... канд. пед. наук ; спеціальність 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Олена Валеріївна Матвієнко ; науковий керівник професор Борис Степанович Кобзар ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. – 232 с.
- **Матвієнко О. В.** Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / Олена Валеріївна Матвієнко ; наук. консультант В. І. Бондар ; Нац пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 34 с.
- **Матвієнко О. В.** Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : дис. ... докт. пед. наук ; спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Олена Валеріївна Матвієнко ; наук. консультант В. І. Бондар ; Нац пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 494 с.



---

**АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ  
ПРОФЕСОРА О. В. МАТВІЄНКО**

- Академічна мобільність як складова підготовки майбутніх вчителів до міжкультурної комунікації в умовах євроінтеграції 137
- Аналіз ефективності авторської моделі формування педагогічної толерантності майбутніх учителів початкової школи 118
- Аналіз проблеми готовності до корекційної роботи 124
- Валеологічне виховання дітей молодшого шкільного віку. Виховні заходи. 1-4 класи : методичний посібник 103
- Вияв громадянської зрілості студента в процесі акредитації та удосконалення освітніх програм 138
- Громадянські цінності як складова громадянської компетентності демократичного майбутнього 125
- Елементи технології STEM-освіти на уроках математики в початкових класах 126
- Інноваційна діяльність в освіті як фактор підвищення її якості та ефективності 104
- Методологічні підходи до вивчення проблеми професійного саморозвитку викладачів іноземної мови в сучасній системі освіти 119
- Модели и организационные особенности подготовки дошкольных учителей в Германии, Франции, Великобритании и Украине 127
- Нейропсихологічні причини і механізм синдрому дефіциту уваги і гіперактивності 93



- Особливості організації навчання “через демократію” в освітньому середовищі закладів освіти 139
- Педагогіка багатоманітності : навчально-методичний посібник 140
- Педагогічна взаємодія суб’єктів навчально-виховного середовища школи як складова соціально-педагогічної системи 94
- Педагогічні засади формування готовності до професійної самореалізації майбутніх техніків-технологів з технології харчування у коледжах : навчально-методичний посібник 128
- Практичні рекомендації батькам і вчителям гіперактивної дитини 95
- Професійний саморозвиток викладача іноземної мови у системі науково-методичної роботи коледжу: діагностичний інструментарій : навчально-методичний посібник 120
- Психолого-педагогічний супровід у структурі професійного вдосконалення педагога 105
- Психолого-педагогічні основи адаптації дітей молодшого шкільного віку до шкільного навчання 106
- Соціально-педагогічні детермінанти морального формування особистості 96
- Соціокультурна компетентність як складова професійної готовності майбутнього вчителя: навчально-методичний посібник 107
- Тенденції модернізації соціокультурної підготовки майбутніх учителів початкової школи / О. В. Матвієнко, Н. А. Дідур 108



- Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації та проведення науково-дослідної роботи : навчально-методичний посібник 129
- Шляхи реалізації принципів індивідуалізації та диференціації в навчальному процесі початкової школи 109

х х х

- Actual problems of modern professional education Fadette editions 130
- Actual problems of primary school pupils' underachievement 97
- Concept professional preparation for specialists masters "Preschool education" 132
- Criteria, Indicators and Levels Future Primary School Teacher's Readiness to Collaboration with Heterogeneous Groups of Students Scientific 135
- Criteria, Key Indicators and Preparedness Levels in Future Food Technicians for Professional Self-Realization 121
- Entrepreneurship model of professional development of actuaries in Canada 131
- FEATURES charity education in primary school children 100
- Features of warrant pedagogical interaction with future teachers in the process of individual work organization = Особливості забезпечення педагогічної взаємодії з майбутніми вчителями у процесі організації індивідуальної роботи 116
- Forming human values through wisdom in pedagogical space 136



- Integration of fundamental and practical training future primary school teacher in the context of a new Ukrainian school development = Інтеграція фундаментальної та практичної підготовки майбутнього вчителя початкової школи в контексті розбудови нової української школи 110
- Models of corporate education in the United States of America 133
- Modern approaches to goal setting for teacher pedagogical activity = Сучасні підходи до цілепокладання педагогічної діяльності 112
- Moral Values and Skills: The Challenges of Space Exploration Practices 134
- Multicultural upbringing of primary school children in the conditions of Ukraine's euro integration = Полікультурне виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах євроінтеграції України / Olena Matviienko, Oksana Sychmeustryh 111
- Pedagogical communication in conditions of forming new Ukrainian school 122
- Pedagogical situations and tasks as a means of training for professional activity 98
- Pedagogy of partners in the process of setting new in Ukrainian school = Педагогіка партнерства в умовах становлення нової української школи 113
- Podnoszenie poziomu kultury pedagogicznej jako forma współpracy rodziców w pełni niuróldziciel skichna Ukrainie 114
- Self-realization as one of the factors of preparedness for professional activities 123



- 
- Social and educational causes of deformation the moral development of children of primary school age / O. V. Matvienko 99
  - The influence of socio-political changes in society on the moral development of primary school law: realities and perspectives 101
  - The Modern Condition of Forming Sociocultural Competence in Future Elementary School Teachers 117
  - The Peculiarities in Formation Senior Preschool Children's Attitude Toward Arts and Crafts = Особливості формування естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до декоративно-ужиткового мистецтва 115
  - Theoretical bases of teacher's professional formation 102

---

## Світлини



*Ректор НПУ імені М. П. Драгоманова  
академік В. П. Андрущенко,  
декан факультету педагогіки і психології Т. Олефіренко,  
заступниця декана О. Матвієнко та ін.*



*Декан факультету Т. Олефіренко і заст. декана О. Матвієнко з колегами на святкуванні*



*Кафедра педагогіки і методики початкового навчання в гостях у колег*





*Співробітники кафедри на відпочинку*



*На засіданні кафедри*



*Олена Валеріївна Матвієнко з колегами на засіданні  
Верховної Ради України*



*Олена Валеріївна на практичних заняттях з дітьми*





*Олена Валеріївна на практичних заняттях з дітьми*



*Олена Валеріївна зі студентами на педагогічній практиці  
і в читальному залі Наукової бібліотеки*



*О. Матвієнко і академік В. Бондар з колегами*



*Олена Валеріївна з науковим консультантом академіком В. І. Бондарем*



*Олена Валеріївна з колегами спеціалізованої вченої ради*



*На засіданні науково-методичного семінару*



*Олена Валеріївна на засіданні*



*З колегами після засідання спеціалізованої вченої ради*







*На засіданні*

*Олена Валеріївна з аспірантами:*

*Ю. В. Баранова, О. М. Затворнова, Т. В. Коваль, Н. В. Маятіна, Т. Б. Тутова*





*Олена Валеріївна з студентами-першокурсниками (Посвята)*



*Олена Валеріївна на науковій конференції.  
Доповідає академік І. Зязюн*



*На лекції*



*Праці*



## ЗМІСТ

НАРИС ЖИТТЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....	5
ЯК НАРОДЖУЄТЬСЯ УСПІХ .....	23
Основні дати життя та діяльності.....	35
ОСНОВНІ ДРУКОВАНІ ПРАЦІ ПРОФЕСОРА О. В. МАТВІЄНКО	
Монографії .....	38
Навчальні посібники.....	39
Хронологічний покажчик друкованих праць .....	44
Автореферати і дисертації О. В. Матвієнко .....	73
Абетковий покажчик наукових праць професора О. В. Матвієнко .....	74
Світлини.....	79

*Інформаційне видання*

# Олена Валеріївна Матвієнко

## *Біобібліографічний покажчик*

*Упорядник бібліографічного покажчика* – Наталія Іванівна Тарасова  
*Науковий редактор* – Леся Леонідівна Макаренко,  
Людмила Василівна Савенкова  
*Бібліографічна редакція* – Галина Іванівна Шаленко  
*Технічний редактор* – Тетяна Степанівна Меркулова  
*Верстка* – Тетяна Миколаївна Ветраченко



Підписано до друку 25 березня 2021 р.  
Формат 60x84/16 Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.  
Умовн. друк. аркушів 5,87. Облік. видав. арк. 2,83.  
Віддруковано з оригіналів

---

**Видавництво** Національного педагогічного університету  
імені М. П. Драгоманова. 01030, м. Київ, вул. Пирогова, 9.  
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002